

Najduži tunel ponos gradjevinara

Bez migranata nema ni gradjevine

2

Borba za jednakost još aktuelna

Žene zahtijevaju izjednačenje plata

3

Neki migranti žive za povratak

Dobra organizacija pola posla

4

Broj 4 | juli 2016 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Otvaranje Gotthard Tunela

Podvig inženjerstva i multikulturalizma

Gotthard piše istoriju švajcarske ekonomije

1. Juni 2016 bio je praznik u Švajcarskoj. Svi su proslavili otvaranje Gotthard tunela. Švajcarska ima dobar razlog da bude ponosna: Tunel je projekat vijeka. I on se zasniva na istoriji švajcarske migracije. Tako i migranti mogu biti ponosni.

Rekordan tunel

Gotthard tunel je rekordan gradjevina: sa 57,1 km je najduži željeznički tunel u svijetu. On je dubok do 2300 metara. Količina istrošenog materijala odgovara 5 keopsovih piramida. Ovo je najkompleksniji dio gradnje tunela. Isto tako troškovi od 12 milijardi franaka su rekordni.

Sa ovim trećim tunelom na Gotthardu željeznička mreža i povezanost između njemačkog govornog po-

dručja Švajcarske i Ticina je mnogo brža. Obzirom da samo djelomično ima blage nagibe i da su šine potpuno prave brzina vozova može da se kreće i do 250 km/sat. Ovaj tunel se smatra ključnim koridorom za transport robe od Roterdama do Djenove.

Evropski projekat

Tako je Gotthard tunel ključni projekat koji se uključuje u tradiciju

Švajcarske. Već prvi Gotthard tunel, čiji je rad počeo 1872. godine, bio je evropski projekat: koji je financiran četiri petine sa italijanskim i njemačkim novcem.

Još jedna evropska dimenzija švajcarskih tunela je porijeklo gradjevinara koji su ga gradili: prvi Gotthard tunel, Simplon (1898) i Lečberg (1907) su izgradjeni od Italijana. 1860. godine je u Švajcarskoj živjelo 14000 Italijana, na prelazu prošlog vijeka je bilo 117000 Italijana i 158000 Nijemaca. Tako je Švajcarska već početkom 20. vijeka postala zemlja imigracije. I tako je ostalo sve do danas, uprkos trenutnom padu migracije i pokušajima desničarskih snaga da se ograniči ili spriječi migraciju.

Podsticaj za švajcarsku privredu

Švajcarska industrija se oslanja na radnike iz inostranstva još od 19. vijeka. Nakon 2. svjetskog rata ova potreba je uvećana. Uvodjenje sezonskih viza je omogućilo da se radnici dovode u skladu sa potrebama i da se vrate natrag kad više nema potrebe za njima. Ipak „gastarbeiter“ kako su ih tada nazivali posmatrani su zabrinutošću. Rečeno im je da uzimaju poslove Švajcercima. Pri tome oni su obavljali poslove koje ni jedan Švajcarac ne bi obavljao.

Multikulturalna zajednica

Broj migranata se konstantno povećava: Dok je 1980. godine bilo 14.8% stanovništva migranti, sada ih ima oko 25%. Mnoge branše u Švajcarskoj teško bi funkcionisale bez njih: Gradjevinarstvo, čišćenje, njegovateljstvo itd. Čak i dobro obrazovani strani radnici su potrebni švajcarskoj ekonomiji, jer ne obezbjeđuje dovoljno potomstvo da zadovolje svoje potrebe.

Danas švajcarska zajednica je već odavno uspješna multikulturalna zajednica. Ovdje žive ljudi sa svih kontinenata, pričaju se raznoliki jezici. I svi ti ljudi doprinose svojim radom od presudnog značaja za ekonomski uspjeh Švajcarske.

Tunel kao simbol migracione zajednice

Izgradnja Gotthard tunela je metafora za Švajcarsku. On je gradjen uglavnom od strane radnika stranaca, koji dolaze iz različitih dijelova Evrope ali iz zemalja Južne Afrike. To je remek djelo u gradnji tunela. I podvig zajedničkog rada od ljudi različitog etničkog porijekla. Izgradnja tunela je i multikulturalni projekat. Takođe i zbog toga Švajcarska treba da bude ponosna za izgradnju značajne gradjevinske tvorevine ali i na svoje migrante.

Editorial

Gotthard 2016

Konačno je i to otvoreno, građevina vijeka koja se proteže kroz Alpe, najduži tunel svijeta. Švajcarska nije štedila ni pare i organizovala je veliku proslavu. To je i bilo primjereno ovakvoj građevini.

Održani su mnogi govori. Sadržajni poput onih koje drži gospođa Merkel, a i mnogi drugi. Jedno je bilo zajedničko svim govornicima, novinskim člancima, prilozima na TV-u. Niko nije zaboravio da pomene ogroman doprinos građevinskih radnika. Da, bilo je čak i veličanstvenih i potresnih dokumentarnih filmova o ljudima koji su gradili tunel. Za ovo treba u velikoj mjeri zahvaliti sindikatima i radnicima koji su se borili za svoja prava. Bez prestanka se samouvjerenom i istrajno vodila borba za jednakost. Ni investitori, ni zvanična Švajcarska, a ponajmanje građevinske firme i planeri nisu mogli da ignorišu mahom strane građevinske radnike i njihove zahtjeve. Ono što su svi organizatori proslave izgleda željeli, bilo je da ulogu koju su sindikati odigrali u izgradnji tunela gurnu pod tepih. To im je našalost i pošlo za rukom. Međutim, iskustva koja smo mogli da sakupimo prilikom posmatranja gradilišta Nove alpske transverzale (NEAT) niko ne može da nam oduzme. Radnici Evropa bili su pri izgradnji Gottharda na najmanjem mogućem prostoru usmjereni jedni na druge. Morale su se prevazići jezičke barijere, kulture su se smjele i morale upoznati. Jedan Veltliner nije isti kao jedan Sicilijanac, zapadni Nijemac nije isti kao i istočni, a Portugalac nije Austrijanac. Ova mješavina zemalja bila je za sve veliki izazov. Za nas kao sindikalce, ali i za radnike među sobom, kao i za inženjere i inženjerke. Rad u planinama pomaže da se ovakvi izazovi prevaziđu. Samo tim može da pobijedi stijenu. A ono što važi pod zemljom, važi i onda kada je riječ o borbi za svoja prava i zahtjeve.

Roland Schiesser

Član rukovodstva sektora gradjevinarstva

Žene za jednakost i slidarnost

News

Senat skraćuje radno vrijeme prodavnica

Senat je definitivno odbio zakon o radnom vremenu prodavnica. Novi zakon bi masovno pogoršao uslove rada u maloprodaji. Za poboljšanje uslova rada u sektoru maloprodaje, sindikat Unija hitno poziva na Opšti kolektivni ugovor. Novi zakon je naišao na pritisak velikih distributera maloprodaje. Novim zakonom bi se u svim kantonima uvelo minimalno radno vrijeme prodavnica radnim danima od 6 do 20 sati i subotom od 6 do 18 sati. To bi bilo od velikog značaja za većinu kantona i za preko 60% personala u maloprodaji kada se uporedi sa sadašnjim radnim vremenom prodavnica.

Gradjevinari traže «Fer gradnju»

Danas su se sastali gradjevinski radnici u Bernu na stručnoj konferenciji. Stručna konferencija sektora gradjevinarstva sindikata Unija je najavila polaznu tačku kampanje «Fer gradnja». U manifestu su graditelji došli do zaključka šta obuhvata zaštita njihovog zdravlja u gradjevinarstvu i šta obuhvata fer gradnja. Manifest ukazuje na probleme u gradjevinarstvu i različiti akteri u gradjevinarstvu bi trebali da budu svjesni problema. Kampanja se odnosi na gradjevinske radnike, polire kadar u gradjevinskoj branši, ali i arhitekta i vlasnicima objekata koji žele da rade fer i da očuvaju zdravu branšu.

Unija žali zbog raspada kod General Electric

General Electric (GE) ima reduciranje više od 1100 radnih mjesta u Aargau. Ovo je ozbiljan udarac radnih mjesta u industriji Švajcarske. Pritisak javnosti je uticao da se očuvaju 172 radna mjesta. Američka grupa GE provodi svoje namjere čvrsto da se do 2017. Godine ukine još 1300 radnih mjesta: 900 kroz otkaze, a ostalo kroz prijevremeno penzionisanje «dobrovoljan» odlazak u penziju. GE postavlja kratkoročne akcionarske profite iznad interesa radnog kolektiva. Jedina pozitivna stvar u svemu je: Pritisak javnosti i pregovori sindikata Unija su doprinjeli tome da GE u Aargau stvori 172 nova radna mjesta. Osim toga otkazni rok za zaposlene je produžen za dva mjeseca kako bi imali više vremena za traženje posla.

Unia diskusije, priprema kongresa

Konferencije u znaku kongresa

Na kongresu će žene da se izjasne za jednakost plata i o stavu izbjeglica kao i zaštiti starosnog penzionog osiguranja.

Ovogodišnja Konferencija o migraciji bila je u znaku predstojećeg Unijnog Kongresa, kao i Konferencije mladih, odnosno žena Unije. Međutim, i druge teme su došle na red, kao npr. situacija izbjeglica na Konferenciji o migraciji.

Interesna grupa Migracija ima, kao i interesne grupe Mladi i Žene, pravo da podnese prijavu za učešće na redovnom Unijnom Kongresu, koji se održava krajem oktobra u Ženevi. Pomoću ovim prijava interesna grupa Migracija može da u naredne četiri godine utiče na strategiju Unije, kao i na naše stavove na različite teme.

Izbori i novo predsjedništvo

Pored diskusije o prijavama Konferencija o migraciji isplanirala je i izbore za novi kongresni period. Osim delegata za Kongres i Unijinu skupštinu delegata, interesna grupa Migracija nominovala je i imenovala nove članove Centralnog odbora, a i izabrala novo predsjedništvo (Kopresjedavajući tim). Novoizabrani predsjedavajući migracionom komisijom i konferencijom su Alexandrina Farinha i Tobias Goldmann. Čestitke od srca svim izabranim!

Izbjeglice i civilna hrabrost

Jedna od tema na konferenciji bile su i izbjeglice. Priče Unijine sekretarke Mladih, Lene Frank, i

aktivistkinje Diane Hinz dotakle su učesnike na konferenciji, kao i uručenje Nagrade za civilnu hrabrost Diani Hinz, koje je uzburkalo mnoge emocije.

Žene zahtijevaju jednakost plata!

Jedan vikend ranije i žene su imale svoju konferenciju. U njenom centru nalazila se tema jednakosti. Kod većine u Vladi, ravnopravnost žena na poslu i u društvu više nije prioritet u Bernu. Žene Unije zahtijevaju da Savezno vijeće napravi reviziju Zakona o ravnopravnosti i da uvede oštre mjere i kontrolu plata. Protiv pomjeranja starosne granice za penziju i dalje se žestoko bore.

«Da» za AHVplus

Mladi su početkom juna održali svoju konferenciju, posebno na temu AHVplus osiguranja. Za Mlade Unije AHV je sa svojim stabilnim modelom finansiranja i pravednim mehanizmom podjele jedina garancija za dugoročno sigurne penzije. Upravo je za mlade ljude AHV najpovoljnije penziono osiguranje na najboljim odnosom cijene i proizvoda. Zbog toga i dalje važi da se AHV – a posebno u interesu mladih generacija – brani od napada i smanjenja penzija.

Aurora Garcia

Migrantkinje negovateljice

Bolji uslovi rada za negovateljice starijih osoba

Migrantkinje negovateljice obavljaju važan i težak posao u oblasti nege starijih lica, ali su uprkos tome često slabo plaćene i izrabljivane. Od 1. maja za skoro sve privatne firme za negu važi Kolektivni radni ugovor o angažovanju osoblja. Plaćeno usavršavanje, kompletan povrat troškova, minimalna plata i duži odmor samo su neka od poboljšanja za negovateljice starijih lica.

Hiljade migrantkinja negovateljica svakodnevno rade zbog dobrobiti naših starijih sugrađana. Rade u privatnim domaćinstvima i uz mnogo vještine i ljubavi brinu o osobama za koje su zadužene. Kuvaju im, spremaju kuću, pomažu u organizovanju svakodnevice i njeguju ih. Njihov rad je težak i važan za sve nas. Jer svi mi za sebe, a i za naše roditelje i bake i deke želimo dobru negu i pažnju u starosti. Migrantkinje negovateljice dolaze iz svih mogućih zemalja i često imaju dobro obrazovanje. Međutim, loši uslovi rada su postali pravilo. Plata je često mala, čak do ispod pet franaka po satu.

Mnoge negovateljice rade samo kad su potrebne, sa ugovorom na poziv, bez stalnog zaposlenja. Neke čak moraju da rade 24 časa dnevno i to i do 30 vezanih dana bez pauze. Privatne Spitex firme i firme za negu na njihovoj grbači prave profit. Potrebni smo svi mi iz Unije kako bismo zaustavili ovo iskorišćavanje.

Negovateljice zaslužuju više

Prvi korak ka boljim uslovima rada važi najkasnije od 1. maja 2016. Od toga datuma sve privatne firme za negu moraju da se priključe kolektivnom radnom ugovoru i kontrolišu se da li su uslovi rada u skladu s njim. To znači mnogobrojna poboljšanja za negovateljice starijih lica. Obavezne su i trinaesta plata, kao i minimalac. Novo što važi za njih je i radna nedjelja od 42 sata. Od 9,5 sati dnevno pa naviše mora da se isplaćuje nadoknada od 25%. Negovateljice starije od 50 godina dobijaju dodatnu nedjelju odmora. Usavršavanje onih koje rade preko 176 sati godišnje pod izvjesnim okolnostima se podržava sa do 5000 franaka, a nadoknadjuje se i gubitak zarade do 2300 franaka. I konačno, članovi sindikata dobijaju povrat od 80% od svoje članarine.

Bolji uslovi rad i bolje plate više nego zasluženi

Neophodna poboljšanja

Međutim, ovaj kolektivni radni ugovor tek je prvi korak. Mnogo toga se još nalazi u veoma lošem stanju. Naše grupe negovateljica i negovatelja iz Srednje i Južne Evrope iz Unije i dalje se bore za bolje uslove rada. U Tesinu je nedavno održana sjednica da preko 100 negovatelja i negovateljica koji zahtijevaju kolektivni radni ugovor. U Cirihi i St. Gallenu grupa je otkrila mnoge slučajeve dam-

ping plata. Unija je u maju čak i izdala brošuru «Moja prava u njezi starijih lica» na njemačkom, francuskom, italijanskom i poljskom. Planiraju se kursevi njemačkog i političke intervencije. U julu Unija počinje informacionu kampanju za migrantkinje negovateljice. Jer, jedno je jasno – za dobru negu i brigu potrebni su i dobri uslovi rada.

Adrian Durtschi i Adam Rogalewski

Svešvajcarska demonstracija: Subota 10. septembar 2016, 13.30 u Bernu

Zaustavimo smanjenje penzija – ojačajmo AHV

Očuvanje starosnog osiguranja više nego nužno

Svešvajcarska demonstracija
Subota 10. septembar 2016
13.30 u Bernu

Obezbijediti i zaštititi radna mjesta

Loša odluka Narodne banke da podigne najmanji kurs evra već nas je koštala na desetine hiljada poslova. Švajcarskoj prijete prava istinska deindustrijalizacija. Ovom demonstracijom zalažemo se za politiku valute i industrije koja štiti i unaprijeđuje radno mjesto.

Osman Osmani

- AHVplus umjesto kasnijeg odlaska u penziju i krađe penzija
- Stop damping platama – više zaštite za sve
- Obezbijediti i zaštititi radna mjesta
- Protiv poklanjanja poreza preduzećima

Zaustavimo smanjenje penzija – ojačajmo AHV!

Onaj ko je radio cijelog svog života treba da u starosti može pristojno da živi od svoje penzije. Međutim, realnost izgleda drugačije: penzije penzionih osiguranja se smanjuju, a penzije AHV-a sve više kaskaju za platama. Građanski ekstremi žele da pomjere starosnu granicu na 67 godina i planiraju novu ogromnu krađu penzija. Pokažimo jasno da smo protiv ovih napada jednom moćnom demonstracijom!

Stvorimo zaštitu za plate – borimo se protiv dampinga!

Savezi poslodavaca, Savezno vijeće i građanska većina u parlamentu nećaku se po pitanju djelotvornije zaštite plata i uslova rada koji važe u Švajcarskoj. Pokažimo 10. septembra da smo jasno protiv narušavanja socijalnih osiguranja i da smo za primjenu pratećih mjera za slobodu kretanja i više zaštite za sve.

25. septembar: Da za AHVplus!

Narodna inicijativa sindikata želi da ojača AHV kao najvažniji, najstabilniji i solidarno finansirani stub penzionog osiguranja. Sve penzije bi trebalo povisiti za 10%. Blago povećanje doprinosa koje plaćaju poslodavci i zaposleni u iznosu od 0,4% dovoljno je da se ovo isfinansira. AHVplus je naš odgovor napadu na penzije i penzionere, i protivi se konstantnom smanjenju penzija u penzionim osiguranjima.

AHVplus

www.ahvplus-initiative.ch

Izvještaj Seco-a pokazuje: većina kantona loše radi

Gotovo 20 slučajeva damping plata dnevno

Najnoviji izvještaj Državnog sekretarijata za privredu (Seco) o popratnim mjerama (FlaM) pokazuje: postoji hitna potreba da se reaguje pri zaštiti plata i uslova rada. Stav sindikata Unije je jasan, u slučaju sumnje da postoje damping plate, poslovi moraju da se zaustave. U suprotnom lažnim moćnicima prijetje primjena popratnih mjera.

Kantoni bi mogli da učinkovito djeluju protiv pritiska na plate. Međutim, većina to ne čini. Brojke su jezive. 5341 put su kontrolori plata u prethodnoj godini imali sumnju da se firma ne drži minimalne dozvoljene plate. To je na dnevnom nivou skoro 15 puta alarmiranja zbog dampinga, i to samo u branšama sa kolektivnim radnim ugovorima. Na to treba dodati i još četiri do pet slučajeva dampinga dnevno iz branši u kojima nema kolektivnog ugovora. Ukupno je to gotovo dvadeset dnevno. I to su samo oni koji su otkriveni i koji završavaju u statistici Državnog sekretarijata za privredu (Seco).

Popratne mjere protiv damping plata

Kantoni moraju da djeluju

Bernski kontrolori su u posljednjoj godini 67 puta sproveli obustavu rada zbog naznaka prividnog samostalnog zaposlenja. Jedan od omiljenih trikova: firme za sramotno male pare unajmljuju radnike i prijavljuju ih kao samostalno zaposlene. U tom slučaju ne važi propisan minimalac. Firmsu često tek nakon obustave rada voljne da polože karte na sto. Međutim, samo kantoni Bern i Ženeva dosljedno sprovode ove mje-

re. Većina kantona 2015. nije izvršila nijednu obustavu rada. Među njima i privredni kanton Cirihi.

Katastrofalno

Za Unijinog Nico Lutza nema opravdanja: «Neki kantoni katastrofalno loše obavljaju svoj posao». I na federalnom nivou se čini malo do ništa kako bi se zaista raskrinkao pritisak na plate. Pri tome je sada hitno potrebno potpuno drugačije postupiti. Unijin upravnik za građevinu Lutz zahtijeva «više kontrole, bolje instrumente i više minimalaca». Zbog toga bi trebalo da postane i jedinstavnije proglasiti kolektivni radni ugovor za univerzalno važeći.

Osman Osmani

intervju

Beatom Baumannom, glavnim ekonomistom Unije

Reformi poreza na dobit preduzeća III

Reforma poreza na dobit preduzeća trenutno se nalazi na razmatranju u parlamentarnoj diskusiji. Horizonti su razgovarali sa Beatom Baumannom, ekonomistom Unije, o tome šta je ova reforma poreza i kakve posljedice po nas ona može imati.

Beat, možeš li nam ukratko objasniti šta je tačno ova poreska reforma?

Švajcarska je privukla i podržala strana preduzeća poreskim privilegijama. Pod pritiskom Evropske unije morala je da smanji ove privilegije, što je i u redu. Kako ova preduzeća sada ne bi napustila državu, kantoni sada žele da smanje stope poreza na dobit za sva preduzeća.

Zar to ne vodi do velikog gubitka poreza?

Da, govorimo o 1.2 milijarde franaka samo na federalnom nivou, uz to dolaze i gubici poreza u kantonima. Ideja je da Savez kantonima daje više novca od federalnog poreza, kako bi oni imali dovoljno prostora za smanjenje poreza na dobit svih preduzeća.

Šta bi bile posljedice ove poreske reforme?

Preduzeća dobijaju poreski poklon šakom i kapom. Međutim, novac će se bolje uložiti za ciljanu industrijsku i tercijarni sektor, kao i za eko-socijalnu rekonstrukciju. Ljevica i kantoni međutim zahtijevaju i mjere kompenzacije. U Reformi poreza na dobit preduzeća II oporezivanje dividendi smanjeno je za 50%. Ljevica želi da prihodi od dividendi ponovo budu oprezovani na 100%, čime bi se ograničio gubitak poreza. Kantoni žele, da se dividende oporezuju barem na 60%.

Koji je stav Savjeta po tom pitanju?

Komisija Savjeta kantona Švajcarske bila je spremna da ponovo razmotri djelimično oporezivanje dividendi, kako bi kantoni imali dodatne prihode. Državni savjet Švajcarske je protiv toga.

Na šta cilja parlament?

Oba doma ne samo da žele veći udio kantona u federalnom porezu, već i da uvedu nove poreske privilegije, npr. za istraživanje i razvoj, ili pri prijavi patenata. Koriste ovu temu kako bi unaprijedili privredu i po drugim pitanjima.

A šta bi bile posljedice za zaposlene?

Manje prihoda od poreza znači razgradnju u kantonima i savezu. U javnom sektoru su time ugrožena i radna mjesta.

Socijaldemokrate su najavile referendum. Kakav je stav Saveza sindikata Švajcarske i Unije po tom pitanju?

Rasterećivanje privrede odlazi predaleko. Savez sindikata i Unija zbog toga podržavaju referendum. Unija će na ljeto prikupiti potrebne potpise kako bi narod mogao da glasa o ovoj poreskoj raciji.

Šta bi za nas bila dobra reforma poreza na prihod preduzeća?

Problem nisu KMU (mala i srednja preduzeća), problem su transnacionalni koncerni koji gomilaju zaradu, a izbjegavaju porez. Samo zemlje EU su oštećene za najmanje 170 milijardi evra poreza. Ovo pokazuju Dosije Panama i slučaj Luksemburg. Ono što je fer je oporezivanje tamo, gdje ima dovoljno prihoda. Da se sada ponovo uvedu poreske privilegije, koje će se u budućnosti moguće ponovo zabraniti, vrlo je kratkoročno. Poslovni model «poreski raj Švajcarska» nema budućnost, umjesto toga moramo da se okrenemo dobrim radnim snagama u našoj zemlji.

Marilia Mendes

Povratak – nužna dobra organizacija

Povratak EU građana koji žive u Švajcarskoj

Penzije za povratak

Mnoge migrantkinje i migranti koji dolaze na rad u Švajcarsku žele nakon penzionisanja da se vrate u svoju domovinu. U ovom članku riječ je o povratku EU građana koji žive u Švajcarskoj, i koji žele da im se penzija isplaćuje u nekoj od zemalja članica Evropske unije*. Osnove ovakvog prebacivanja penzije regulisane su Sporazumom o slobodi kretanja, kojim se koordinišu razni nacionalni sistemi socijalnog osiguranja.

AHV penzije

Građanin jedne zemlje članice EU u osnovi ima pravo na prebacivanje svoje AHV penzije u inostranstvo. On mora da informiše svoje osiguranje o napuštanju Švajcarske (dalje informacije na: www.zas.admin.ch). Ono predaje slučaj osobe koja napušta zemlju Švajcarskoj Centralnom osiguranju u Ženevi. AHV osiguranici mogu da biraju da li će njihova penzija da se prebacuje na neku adresu u Švajcarskoj ili u inostranstvu. AHV prihodi obično se isplaćuju u valuti zemlje u kojoj je adresa.

Pravo na penziju nastaje čim se dostigne starosna granica za penziju koja važi u Švajcarskoj (žene 64, muškarci 65) i čim se ispuni minimalno trajanje osiguranja u iznosu od jedne godine. Visina AHV penzije obračunava se na osnovu vremena osiguranja u Švajcarskoj. Osobe koje su plaćale doprinose u više od jedne države obuhvaćene ugovorom imaju pravo na po penziju iz svake države. Uslov je da u svakoj zemlji dokažu minimalno vrijeme osiguranja u trajanju od jedne godine. Prekidi u plaćanju doprinosa sa sobom povlače smanjenje AHV penzije. Ukoliko nedostaje godinu dana doprinosa, to u principu vodi smanjenju penzije za najmanje 2,3%. Dodatna penzija iz neke zemlje članice EU nema nikakvog uticaja na penzije švajcarskog AHV-a.

Pažnja: Nadoknada za pomoć trećeg lica i dodaci na penzije gube se sa preseljenjem u inostranstvo. Ove usluge se mogu očuvati samo osobama koje žive u Švajcarskoj.

Penzija za preostale članove porodice

Švajcarske penzije za preostale članove porodice (udovice, udovce i siročad) isplaćuju se i onima kojima je prebivalište u državi članici EU i to uz iste uslove. Ovo važi i za slučajeve u kojima se pravo na penziju dobija dok je prebivalište u EU zemlji, kao i za slučajeve da se preseljenje u EU državu dogodi naknadno. Isplata švajcarske penzije u EU državu nema nikakav uticaj na visinu penzije. Međutim, treba obratiti pažnju na to da ako je udovac ili udovica već u penziji, ne može istovremeno da im se isplaćuje i osiguranje za stara lica i osiguranje za preostale članove porodice. Dodjeljuje se uvijek veća penzija.

Invalidska penzija

Podržani od strane Sporazuma o slobodi kretanja, građani EU tretiraju se kao i švajcarski građani. U pogledu na uslov najmanjeg dozvoljenog trajanja doprinosa od 3 godine za uobičajenu penziju, uzimaju se u obzir i doprinosi uplaćeni u nekoj od EU ili EFTA zemalja. Međutim, najmanje 1 godina doprinosa mora biti uplaćivana u Švajcarskoj. Pri povratku u domovinu, zemlju članicu EU, švajcarske invalidske penzije isplaćuju se pod istim okolnostima kao i u Švajcarskoj. Onaj kome je potrebna uplata mora da podnese odgovarajući zahtjev. Znači ostvarenje prava ne ide automatski. Ukoliko je prebivalište u nekoj zemlji EU, prijava za invalidsko osiguranje može da se podnese kod nosioca osiguranja u zemlji boravka. Ona se zatim dalje prosleđuje nadležnim osiguranjima.

Penzija iz drugog fonda osiguranja Penzionkase

Kod penzione kase samo zakonsko minimalno dozvoljeno osiguranje spada u oblast primjene Sporazuma o slobodnom kretanju lica. Plaćanja se isplaćuju nezavisno od prebivališta. Zahtjev za ostvarivanje prava treba da se preda direktno kod osiguranja kod kogeg je poslodavac osiguran. Ukoliko novac leži na računu ili polisi (Freizügigkeitskonto), zahtjev treba predati direktno nadležnoj instituciji (banci ili osiguranju). Isplata po prestanku osiguranja u gotovini u oblasti najmanjeg obaveznog osiguranja je zabranjena ukoliko zaposlena osoba sa prihodima zauvijek napusti Švajcarsku i u nekoj zemlji EU priključi se obaveznom osiguranju u slučaju starosti, smrti i invaliditeta. Obavezni dio iz osiguranja mora da se prebaci na na tkzv. Zašperani odn. Depozit račun ili polisu po izboru osiguranika. Iznos koji prekoračuje obavezni dio ne potpada pod zabranu isplate u gotovini i shodno tome može da se prevremeno isplati u gotovini. Pensiona kasa za finansiranje nekretnina koje osiguranik sam koristi je suprotno tome dozvoljeno, dokle god osiguranik, odnosno njegova porodica, lično koriste nekretninu.

*Evropska unija trenutno broji 28 država članica: Belgija, Bugarska, Danska, Njemačka, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Irska, Italija, Hrvatska, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Malta, Holandija, Austrija, Poljska, Portugalija, Rumunija, Švedska, Slovačka, Slovenija, Španija, Češka, Mađarska, Ujedinjeno kraljevstvo, Kipar.

Philip Thomas

Vi pitate – mi odgovaramo

Beba je bolesna: Mogu li da produžim porodiljsko odsustvo?

Naše novorođeno dijete je bolesno i mora zbog toga da barem još četiri nedjelje ostane u bolnici. Moj poslodavac mi je savjetovao da pomjerim porodiljsko odsustvo. Da li je to uopšte moguće i šta moram da uradim?

Da, moguće je. Pravo na porodiljsko odsustvo doduše obično počinje na dan rođenja i završava se najkasnije poslije 14 nedjelja. Međutim, kada novorođenče nedugo po rođenju mora da ostane u bolnici najmanje tri nedjelje, možete kao majka podnijeti zahtjev da Vam računanje plaćenog trudničkog počne tek sa dolaskom djeteta kući. Za to morate da uradite sljedeće: zahtjev možete da podnesete sami preko poslodavca kod nadležnog AHV osiguranja. Tražite od svog ljekara odgovarajuću potvrdu i pošaljite je svom poslodavcu. On će prosljediti potvrdu nadležnom osiguranju. Ukoliko je sve tačno, osiguranje će odobriti pomjeranje.

Uz to: pravo na plaćeno trudničko bolovanje žene imaju u slučaju kada su za vrijeme devet mjeseci neposredno prije rođenja djeteta bile obavezno osigurane za AHV, dakle ako žive u Švajcarskoj ili obavljaju djelatnost sa novčanom nadoknadom. I ako su u tom periodu bile u radnom odnosu najmanje pet mjeseci.

Philip Thomas, work, 2.6.2016

Branša čišćenja: Koliko odmora godišnje?

Imam 54 godine i od 1. januara 2012. radim u istoj firmi za čišćenje u kantonu Cirihi. Moj 19-godišnji kolega u prvoj radnoj godini ima pet nedjelja odmora godišnje. Međutim, šefica meni daje samo četiri. Zar od 50. godine nadalje nemam automatsko pravo na tih pet nedjelja godišnje?

Ne. Firma svojim zaposlenima smije da da samo četiri nedjelje godišnjeg. Tako stoji u Članu 329a obligacionog prava. Mladi zaposleni do navršene 20. godine s druge strane imaju pravo na barem pet nedjelja odmora godišnje. Da li su još uvijek u procesu obrazovanja ili ne nije odlučujući faktor. Posebna odredba za starije zaposlene ne postoji.

Pažnja: obligaciono pravo na žalost određuje samo pravno na najmanji odmor. U kolektivnim radnim ugovorima (GAV) i pojedinačnim ugovorima o zapošljavanju često je utvrđen duži odmor, u zavisnosti od starosti i godina službe. To se odnosi i na Vas: za Vas važi paragraf 15.1 opštevažećeg GAV-a za branšu čišćenja u njemačkom dijelu Švajcarske. Vaše pravo na odmor iznosi pet nedjelja u slučaju da imate preko 50 godina, ali samo onda kada ste radili u toj firmi najmanje pet godina. Pošto će ovo kod Vas biti slučaj tek krajem 2016, od 2017. ćete dobijati dodatnu nedjelju godišnjeg odmora.

Peter Schmid, work, 4.5.2016

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, A. Rogalewski, D. Filipovic, E. Sariasslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck Tagblatt Print, Im Feld 6, 9015 St. Gallen | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

www.unia.ch